

Мән туни чикә пулма пултараймасть

**Чаваш Республикин Президенчө Николай Федоров
Патшаләх Канашне яңа Ҙыру пирки хәйән шухәшесене
ЧР Патшаләх Канашен депутатчө, районти төн боль-
нициән төн врачө Владислав Григорьевич ДАНИЛОВ
пәлтерме кәмәл түрө.**

— Малтанах җавна паләртәм. Республика Патшаләх Канашне яңа кәсалхи Ҙыру ытти сүлхисенчен са-май уйралса тэрать. Мәншән тесен Ҙыру малашлах зада-чисиме тача җыһәннә. Чә-
ваш Ен малашне Рафсейре юлса пыракансем хушшинче пулмалла мар, малтисен рет-
не тәмалла. Кунпа пәрлек хәш-пәр енле тәнчә шайне тәхмалла. Хамәрән кәна сине тәрас пулать. Ҙавәнпак
енте Ҙырәвнан яч тө «Чаваш Ен: пуласләхри тата пулас-
лах вали».

Халәха ёспе тивәстремел-
ли программа пулса тэрать вәл. Кризис вәхәтне пәхмә-
сарах пирен татса памалли ыйтусем сахал мар. Прези-
дент укса-тенкене 20-меш ёмәрти малашлахсәр про-
фесси специалисчесем хат-
әрлесси җине мар, ытларах
паянхи тата ыранхи күн ин-
тересене шуга илсе тәкак-
лама сәнчә.

Чәнах та ёнтә юлашки сүл-
сенче республикәра сахал мар ёс тунә темелле. 19
спорт сооружение сәкленә.
Ытларах шәнчә бассейнсем
те пур. Ҙулсем тәвасисе,
газ кәртесисе нумай тим-
ленә. Эрх-сәрапа ашканса
наркәмәшланасси чакрә.

Ятарлә программәсемпе
ёслесе ынна май тәрлә чир-
семле кәрешесси тә аңа-лә-
рах пулса пырат. Ҙитенү-
сем сүк мар. Апла пулин та-
татах пысакрах утәмсемпе
малалла каяс пулать.

Муниципалитетсемшән со-
циалла программәсем чи
малтан пурнәсламаллисем
пулса тәма тивәт тесе пал-
әртәр президент. Ҙитменни-
не – кризис условийесен вә-
хәтәнчә.

Чаваш Ен Рафсей шайәнчә
хәйән вырәнне тәпрен уләш-
тарниве аңа-лә Николай Ва-
сильевич. Кү вәл хәйән шу-
хәш-шәс май, Рафсей Прави-
тельствин официалла хак-
лавә тө пулине паләртә.
Хамәра хамәрән хаклама
вәренес пулать. Чавашсен
ёләкхи мәскәнләх түйәм-
сценен хәтәләс пымалла.
Хамәра кәтартма пәлмеле.

Республика аталаңәвн
сул-йәрәсене паләртә чух-
не экономикан чи витәмлә
мелесене шуга илме
тивәслә. Вәсene пирен пал-
әртма вәрнелле. Кунсар
пүснене мал күрәмләрах пул-
малла. Паянхи кунпа кәна
пурнамалла мар.

Чаваш Еншән тата тәнчә
аталаңәвшән уйрәмака
пирки ытларах тата ыранхи
күн интересене шуга илсе тәкак-
лама сәнчә.

кан проектене пурнәча
кәртсе ынна кирлә. Күсем
вәсем хәвәл энергийе уса-
курасси, биоиндустри тата
ыт. тә. Малти технологи ме-
лесене пурнәча кәртни рес-
публика экономикине палә-
рәмлә җәнә шая сәклеме май
парә.

Президент экологи ыт-
вәсем җине пысак тимләх
уйәрән курән. Ҙакна
анланмалла та. Унченхи
пек малашлах пирки шу-
хәшламасар пурәнсан, эко-
логи катастрофи патне
ситсе тәрасси тө ине мар.
Кам тавраләхшән тәрәш-
масть, вәл сывләхлә та пу-
лаймасть. Ҙитменнине хә-
мәр пирки кәна шу-хәшлама-
малла мар. Тавраләх таса-
лах, илемләх пирен ача-
сем, вәсен ачисем вали та
сыйлансанда юлтәр. Апла пул-
сан кү тәләшше тапхәр-тап-
хәр мар, вәсем тата җине
тәраси ёслес пулать. Ҙак ёс-
сәрәмәнене, ачасене тә хә-
нәхтарса пымалла.

Тата җынене җәнә-хәлә сиен
күн вырәнсенин учченхи
илемләхе җәнәрен чөртесе
тәратмалла. Пирәнтен каш-
ниех хәй җыссан мән чухлә
җүп-џап, тасамарләх, каяш
хәварнине шутласа пәхсан,
хәрушла үкәрчәк күс үмне
тухса тэрать. «Шупашкар
хүли күнәне Европа-ран та
иртсе кайнә, - терә прези-
дент. - Шупашкарта пурән-
сан кашни җын пүснене иртнә
гуль 818 килограмм җүп-џап,

каяш кәларнә».

Президент җавна май йала-
ри ытәкә каяшсан полигон-
сени тәвасе хәвәртә. Кү җәнәне Шу-
пашкарта, Ҙенә Шупашкар-
та, Шупашкар районенче та-
тата ытты районенче кая
юлмасар тума тәтәннамла.
Ытты районенче тә йала кая-
жәсесе вырнастарасин ыт-
тәвәкә сивәт тәрать. Пирен
районта җәнә полигон хута
кайнә җыссан кү тәләшше
ыйту үсәмлана шанчәк пур
пулин та, җакә ләпланса лар-
маллине пәлтермест. Тир-
пей-илем ытәвә күс ытамә-
нен тухмалла мар.

Перекетләрх пулма
вәрненни кирлә. Халә эпир
шывпа, электричество, газ-
па кирлә-кирлә марла үса-
куны никамшән та вәртән-
лах мар. Вәсene тәкакласси
Рафсейре Европа-ри кәтарту-
сцене темицешер хут пы-
сак. Ҙак вара пәтәмпех
ука-тенкән сыйхәннә.

Президент хамәрән рес-
публика-на чи вайлисен, атала-
нисен шунте кәртесисе
приоритетләх задачасене пал-
әртә. Кунта чи малтанах
нанотехнологисеме анлә-
рах үсә курма тәтәннассине
асәннамла.

Ак Ҙенә Шупашкарта
«Роснанотех» патшаләх кор-
порацийе пәрле хәвәл мон-
дүләсепен производстве
иеркелеме пахнә. Ҙунта 20
миллиард та 128 миллион
тенкә инвестици хывма

пахнә. Тәрәссипе кү вәл Ра-
сәй экономикин җәнә отраслә
сурални пәлтерет. Асәнна
производствала пәрлех пы-
сак наука-па тәпчев центр
сәкленет. Предприятии йәри-
тавра вара «Хәвәл айламә»
ятарлә экономика зонине
иеркелеме пахнә. Үнта
ятарлә газсем туса кәларма
тәтәннәс. Аста специали-
тесиме җәнәнсем валли пин-
шер ёс вырәнә үсәлать. Ҙак-
сем пәтәмпех республика
малашлах пахнә тәллевлә
ёслесе пынине ҹирәп-
тесе.

Ҙял хүсәләх үмне кәларса
тәратьнә задачасем тә пәчәк
мар. Продукци туса иллеси-
не үстернепе пәрлех үнән
пахнәх, экологи тәлә-
шәнчә тасаләх җине ҹирәп-
тесе.

Кунсар пүснен тата ялсенд-
түләнни май җынсем час-часах
чапла ыттацә: «Таса шыв»
программна пурнәсласи
республикәра мәнле пырать-
ха?». Кун пирки тә асәнчә
президент. Чән та ёнте, үкә-
тәнкә җитменнипе юлашки
вәхәтә Муркаш, Эләк райо-
ненче кү енәле пысак тә-
рәтә. Кунта чи малтанах
нанотехнологисеме анлә-
рах үсә курма тәтәннассине
асәннамла.

Ҙынсен сывләхне сыйлас-
си, сиплев ёс тивәслә шай-
ра пулмаллине паләртә Николай
Васильевич. Анчах та
сывә пурнәс үәркәнне тыйса
пымасар, физкультура-
спорта анлә сул памасар кү
енәле паләрәмлә тәтәмсем
тума май килмә. Ас-хакәл,
кәмәл-сипет тәләшәнен тә
сывә җынсем кирлә обще-
стәрә, сиенлә йәласенчен
хәтәләс пымалла. Ҙавна
валли вара пирен пәтәмпех
тур.

Пәтәмшле калас пулсан,
Ҙырура анлә та пысак
пәлтерәшлә задачасем пал-
әртә. Вәсем пурне тә
паллә, үсәмлә. Анчах зада-
чесем задачасемпе тә,
вәсene пурнәсласи-
шән ҹанә таварса пурин тә ёсе
күләненес пулать. Ҙаван чух-
не кәна вәсем әнәлә пур-
нәсланәс, пирен малашлах
та үсәмләрах та иләртүллә-
рех пул.

Пенси ытәвәсемпе

Пухәнакан пенсие инвестицилеме

Хәйсен пухәнакан пенсийесене инве-
стицилес текенсендән Пенси фончән
районти управлениенче заявленисем
сүлтәләк вәспенинен ытшәнәс. Ҙа-
сал сүлтәләк пүсләннәрән районенче
заявлени ытракансем 500 җынна хәйән
пулчә (Чаваш Республике – 33 җин
сын ытла).

Заявлени ытракансенчен ытлара-
хәш – 27 җин җын – хәйсен пухәнакан
пенсийесене Рафсей Пенси фонднән
патшаләхнә шутланман пенси фончә-
сени күсарма ытшәннә. 2000 җынна
хәйән (районенче 89 җын) вара хәйсен
үкәнне патшаләхнә шутланман фончә-
сенинен Рафсей Пенси фондне күсарас-
си пирки пәлтернә. 3 җин җын ытла пат-
шаләхнә шутланман пәр пенси фонд-
ненчен төртнән күсма шут тәтәннә. 1 җин
җынна хәйән (районенче 394 җын) erte-
сепе пыракан компанийне сүйласа илнә.

Республика конкурсө

Кадет класәсем республикәра ымартнә

Юлашки сүлсендә ҹирәп-
ра ҹамәкене патриотла вос-
питани парасси җине пысак
тимләх уйәрас. Республи-
кәра нумай районенче кадет-
сен шкуләсемпел кадет-

Пыракан «Грация» хореографи
ушкәнне «Бальная композиция ансам-
бля», «Лучшая бальная пара» номинация
номинации иккәмеш вырән џенс.

рек хәш управленине тә ҹырса пама-
юрат. Ҙа-сал грахдан сенчен заявленис-
сени ҹаван пекех Перекет банкен,
«Связь-банк», «Банк Москвы» үйрәм-
сем тата патшаләхнә шутланман «Но-
рильский никель», «Большой пенсион-
ный фонд» тата «Промагрофонд» пен-
си фончәсен филиале тә ытшә-
нәс. Заявленине вара почтапа та
ярса пама юрат. Анчах та ун пек чух-
не алә пүснине нотариус патәнче ҹирә-
пләтесе пулать.

Енчен тә гражданин хәйән пухәнакан
пенсие инвестицилеме низәнән та
заявлени ытракан пулсан, саккунпа
киләшүллән үнән пухәнакан пенси укы-
ти патшаләхнә erte пыракан «Внешэко-
номбанк» компанийне күсать.

РФ Пенси фончән районти управлени

Хальхи вәхәтә тәрләрен сиплә күрәкпа сывләхә ҹирәп-
тегенсем тә, сиплекенсем тә сахал мар. Күрәкенчен
эмлесем тә хатерләс. Ҙавна шуга илсе Мән Сентәр
рай-
повә эмел күрәкесем пухассипе питә тимләт. Эпир тә, Хыр-
кәсси, Чөләлкәсси яләсендә пурнәканасем, шкул ачисем,
эмлек күрәкесем пустарас ёса ҹа-
сал активлә хутшәннәр. Шкул ачисем үүшил-
нане күнәнле ыттацә: «Таса шыв»
программна пурнәсласи-
шән ҹанә таварса пурин тә ёсе
күләненес пулать. Ҙаван чух-
не кәна вәсем әнәлә пур-
нәсланәс, пирен малашлах
та үсәмләрах та иләртүллә-
рех пул.

Тавах сире, ачасем, күрәкесем пухас ёса активлә хутшән-
нәш. Ҙенә сула лайх палләсемпе кәтесе илме сәнетәп.
Ситес ҹул та сиплә күрәкесем пухассипе эсир хастар пулас-
са шанатап.

Е. СОЛОВЬЕВА, Мән Сентәр райповән Хыркассинчи магазин сутуси.

Хәллехи сәнсем

Эх, тәвайкки, тәвайкки...

Уәсә сывләшпа сывласа ёс-
рен ваккамасар күлелле Ҫен-
Шоккән еннелле утатап. Тәвайкки патне сыйтесе.

Эх, тәвайкки, тәвайкки,
Аста-ши ун сәвекки?-

аса күлчәс юрә сәмәхесем.

Пәр сас-чәв тә ҹүк вара кунта. Астайатап-ха: пәр вунә ҹул
кайла ача-пача шаве ёс-
сә тәрәтә тәвайккинче. Кам
йәлтәрәе ҹүл пек вәстәр-
се анат, пәрәнса кәна ёлкәр. Тен-
рисем ҹунашкапа вирхене ана-
сә тә ҹырса тәпчеве тәй-
пәрләр тәвайккинче.

Пәр та күр: халә вара пәр ансар сукмак кәна ёл-
тәрәтә. «Чан-чан шурә түмлә хәл-
ләпласа», Ҳәл Мучи-
пие Юр пике Ҫурәр пәләнәп күлелле ҹан-
нан